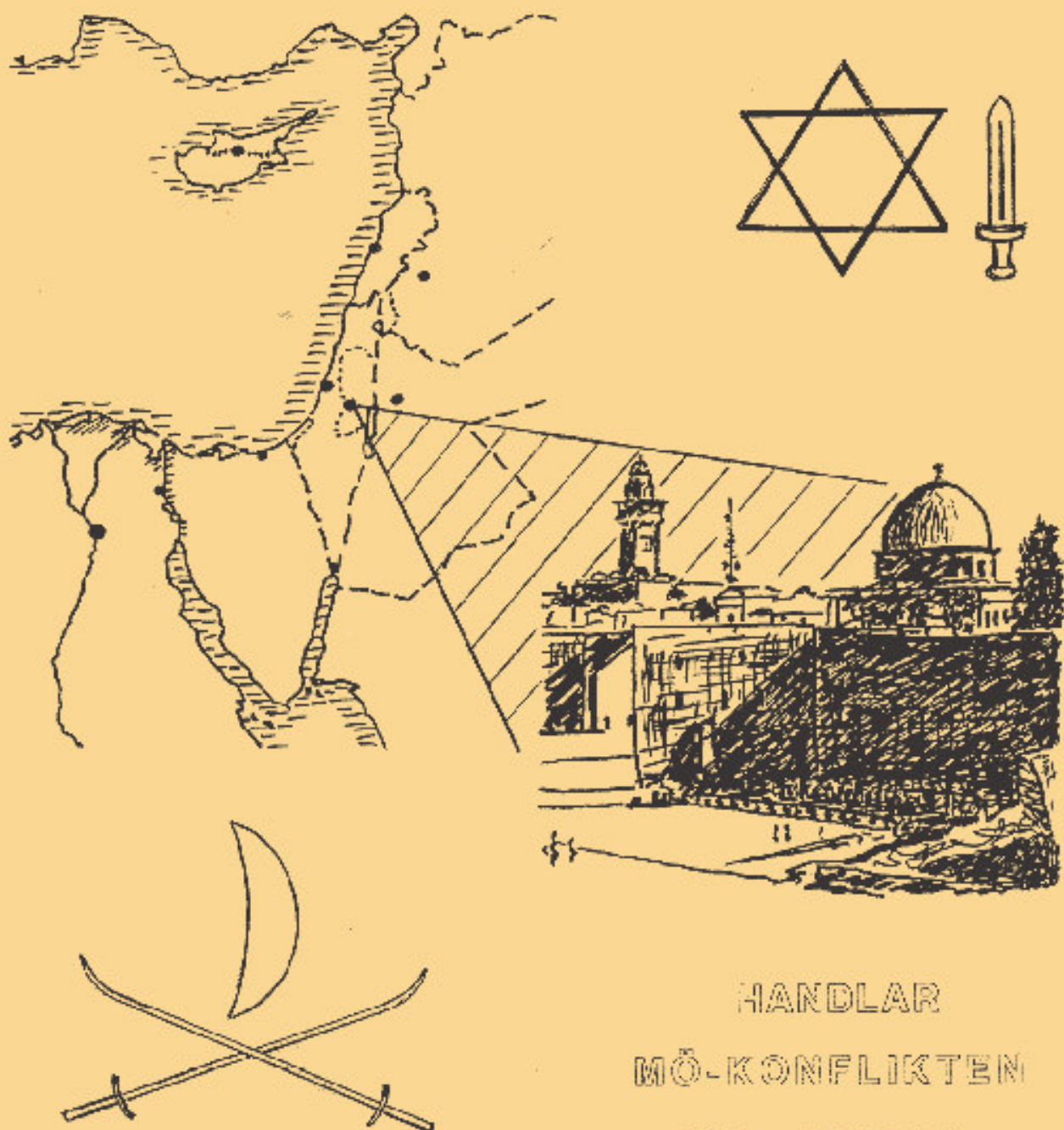

SANDPAPPRET

NR 2 ■ ÅRG 5

FN-KAMRATERNA 72 M

SANDPAPER

Nr. 7 December 1986 2 80 östgöt. ml
Medlemsblad för Kungälvöföreningen FN-Kamraterna 72 M

INNEHÅLL	SIDA	ANSVARIG / FÖRFATTARE
Redaktion och innehåll	2	Redaktören
Batch har ordet	3	Batalonschefen
		Göran Wietterlund

Från Styrelsen		
Styrelsesammansättning efter föreningsmötet i Tylobäck 9 maj 1998	4-5	Styrelseordföranden Björn Lundholm
Föreningsmöte och kamrat- träff	5	Styrelseordföranden Björn Lundholm
Tjugo år!	5	Styrelseordföranden Björn Lundholm
MÖ-resan	6	Styrelseordföranden Björn Lundholm
Efterlysning 1	6	Styrelseordföranden Björn Lundholm
Efterlysning 2	5-6	Redaktören
Adressändring	6	Redaktören
Medlemsnytt		
Jubilärer 1999	6	Kassören Per Hallgren
Ökenkamrater på nya utlandskom- menderingar (mötsv)	7	Krister Lindholm Walter Meijer
Nytt från Swedint – FN-aktuellt	7-10	Bengt Hållkvist
Politik i Mellanöstern	11-15	Bengt Hållkvist
FN-special		
Världsarv försvårar vapnade FN-operationer	15-17	Bengt Hållkvist
Stabsredaktörens spalt	18-19	Kåbe Lidén
Al-Limerickar	19	Bengt Hållkvist
Ökenvärlden	20-21	Alv Svensson
Vårt att veta från MÖ...	21-22	Bengt Hållkvist
Strövtåg i Bihelns länder...	23-24	Ingvar Holmquist
Redaktionellt	24	Redaktören
Vad bjuder Främre Orienten?	25	Per Hallgren
Omslagshild (Collage över fredsprocessens mål i MÖ)		Bengt Hållkvist
Signerade foto		Kåbe Lidén Stabsfotografen Stieg Forsberg
En osignerad karta genom		Swedint
Övriga illustrationer		Bengt Hållkvist

REDAKTÖR: Benot Hällkvist

POSTADDRESS:

Informationssvårå Håtkvist

Siöden 40

S-590 77 VRETA KLOSTER

ORGANISATIONSNUMMER: 360616-3214

POSTGIRONUMMER: 8325763 - 4

("F-scattered")

TELEFON: 013 / 602 45

TELEFAX: 013 / 602 45

Batch

har ordet

SVERIGES FÖRSVAR I EN FÖRÄNDERLIG VÄRLD

I dagarna (när detta skrivs början av okt; red anm.) överlämnar ÖB sitt förslag till försvarets utveckling på lång och kort sikt. Dramatiska förändringar kan förväntas. Orsakerna är flera. Akuta åtgärder måste vidtagas på grund av att pengar saknas för innevarande försvarsbeslutsperiod. Såväl regering som ÖB får påta sig skulden. Andelen av disponibla medel, som går till materielanskaffning, är över 50 procent -- sannolikt högst i Europa! Utbildningen måste såsom en följd av detta kraftigt reduceras. På många regementen utbildas i dag endast några hundra vämpliktiga!

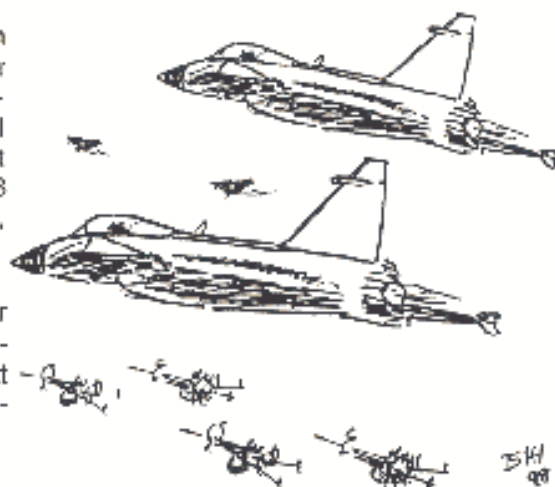
Kommande förändringar motiveras naturligen av den säkerhetspolitiska utvecklingen. Trots den osäkra situationen i Ryssland bedöms, att något militärt hot mot Sverige inte föreligger inom en 10-15 årsperiod. Finns det då inga orosmoln? Jo, och dessvärre ganska många! Den senaste månaden har världsekonomin kommit i ordentlig gungning. Oron för en långvarig världskris hänger som ett stort svart moln över oss. Samtidigt ser vi hur behovet av ekonomiskt stöd i många delar av världen, inte minst i Ryssland, ökar. Överlevnadsfrågor har ofta lett till vålds- och krigshandlingar. I detta läge har debatten i Sverige förts om, vilken roll vårt land och inte minst försvaret skall ha i framtiden.

Valresultatet nu i september gav vissa fingervisningar. Några mer pengar till det militära försvaret kommer det inte att bli. ÖB:s förslag kommer därför som ett brev på posten. Dagens försvar är ej "i tiden" och har för hög kvantitet! Det socialdemokratiska partiet har alltid väntat om den allmänna vämplikten. Hur denna inryms i ett försvar, där man halverar armén, blir en knäckfråga för beslutsfattarna. ÖB kommer inte att själv föreslå, vilka enheter som skall läggas ned, utan överlåter detta delikata uppdrag till våra politiker.

I detta perspektiv skall ses ett förslag, vilket innebär ett ökat internationellt engagemang. Enligt obekräftade uppgifter skall vi samtidigt kunna hålla 2-3 bataljoner i tjänst utomlands. Lika många måste då vara under utbildning hemma. Enligt general Johan Hederstedt, som tjänstgör på försvarsdepartementet, bör vi ha freds-förband, vilka specialiserar sig för utbildning av förband för internationell tjänst.

Slutsatserna av allt detta torde bli att vi får ett försvar, som består av såväl "ell-" som "B-lagskaraktär". Många frågor måste då ställas. Hur säkerställs kvaliteten och professionalismen hos vårt yrkesbefäl? Vilket mått av frivillighet står till buds för våra vämpliktiga? Ersättningsfrågor? Skall vårt flygvapen deltaga? ÖB vill ju fullfölja anskaffningen av JAS, på bekostnad av armén. Vi kommer att få lika många JAS, som vi kommer att ha artilleripjäser!!!

Den svåraste frågan blir dock hur vi skall säkerställa vår egen försvarsförmåga i det långa perspektivet, om utvecklingen blir mindre positiv än vi hoppats på. Är det månne att ytterligare stärka banden mot Europa? En NATO-anslutning är kanske vår framtida försäkring.

Carpe diem

Göran Wetterlundh - 001

Vi kommer att ha lika många JAS som artilleripjäser 3

Från STYRELSEN

STYRELSESAMMANSÄTTNING EFTER FÖRENINGSMÖTET I TYLÖBÄCK 9 MAJ 1998

Rubric sammansättning för löpande mandatperiod enligt necan. Där återfinns ej uppgifter avseende E-post, arbetstelefon, fax m.m. För sådana data hänvisas till medlemsförteckningen.

Föreningsordförande på livstid	Göran Wetterlundh	Storgatan 42 302 43 HALMSTAD	035 - 10 50 30
--------------------------------	-------------------	---------------------------------	----------------

Styrelseordförande	Björn Lundholm	Kyrkgatan 61 A 331 34 ÖSTERSUND	063 - 12 58 96
--------------------	----------------	------------------------------------	----------------

Vice ordförande	Henning Robertson	Torkelsgatan 26 A 753 29 UPPSALA	018 - 14 85 89
-----------------	-------------------	-------------------------------------	----------------

Sekreterare	Bo Ringdal	Styrmansgatan 53 2 tr 114 60 STOCKHOLM	08 - 662 66 14
-------------	------------	---	----------------

Kassör	Per Hallgren	Hornsbruksgatan 3 B 4 tr 117 34 STOCKHOLM	08 - 84 75 13
--------	--------------	--	---------------

Ledamot (tillfäll. redaktör)	Bengt Hällkvist	Sjöleden 40 590 77 VRETA KLOSTER	013 - 602 45
---------------------------------	-----------------	-------------------------------------	--------------

Ledamot	Lars Borwin	Box 4031, Sandviks gård 175 04 JÄRFÄLLA	08 - 580 811 74
---------	-------------	--	-----------------

Ledamot	Larry Ljunghaga	Svärdlångsvägen 25 120 60 ÅRSTA	08 - 581 09 98
---------	-----------------	------------------------------------	----------------

Suppleant	Richard Björk	Spelmansbacken 16 163 41 SPÅNGA	08 - 761 19 89
-----------	---------------	------------------------------------	----------------

Suppleant	Walter Meijer	Östergatan 12 D 1 tr 152 43 SÖDERTÄLJE	08 - 550 616 71
-----------	---------------	---	-----------------

Revisor	Bengt Nordberg	Igelkottsvägen 14 590 30 BORENSBERG	0141 - 401 01
---------	----------------	--	---------------

Revisorsuppleant	Lennart Korswall	Skärv Munkabo 532 92 AXVALL	0511 - 627 48
------------------	------------------	--------------------------------	---------------

Valberedning (sammankallande)	Thomas Brohlin	Villagatan 62 149 41 NYNÄSHAMN	08 - 520 179 97
----------------------------------	----------------	-----------------------------------	-----------------

Valberedning (ledamot)	Håkan Jonsson	Götgatan 122 4 tr 110 62 STOCKHOLM	
---------------------------	---------------	---------------------------------------	--

FÖRENINGSMÖTE OCH KAMRATTRÄFF

Under sedvanligt vackert väder (sommari det var en upplevelse för en norrlänning att se all blomprakten) genomfördes vår kamratträff lördag 9 maj detta år.

En del kom redan kvällen före och hade roligt... Vi hade vårt standardprogram på lördagen med inbörstning i tält, med p-rör och tvättfat. Vi startade med föreningsmöte, då vi förrättade val, godkände verksamhetsberättelse samt ekonomisk berättelse och diskuterade vad vi skulle göra av framtiden. Styrelsen fick uppdrag att utarbeta en arbetsplan och en budget för kommande period.

Då vi hade tre jubiléer att fira -- Sandpappret är inne på femte årgången, vår förening är 10 år och bataljonen 20 år -- belystes vår verksamhetsberättelse av bataljonschefen, som talade om sina intryck från denna tid, av undertecknad som belyste hur vi arbetar i vår kamratförenings styrelse och f.d. kommandanten i Baluza, Bengt Hällkvist, om Sandpappret och vad som krävs för att han skall fortsätta med jobbet såsom redaktör. Vi beslutade att om möjligt genomföra vår "återvändarresa" med inriktning hösten 1999 till Israel eller Egypten och att anhöriga får medfölja.

Vi diskuterade också varför vi bara var 26 kamrater närvarande -- minivå. Vi har varit det dubbla! Vi hade fått återbud från kamrater, som hade annat för sig -- vi vet att maj är en pressad månad men... Kanske skall vi överväga att flytta träffen till september? Se nedan!

Efter mötet följde bastubad och andra förberedelser för middagen. En god middag förtärdes och sedan vidtog samvaro med de vanliga historierna -- vilka bara blir värre och värre, större och större, flera och flera. Men det gör inget att man hört de flesta förut, det skrattas lika mycket som första gången. De som kom till Työbäck hade en trevlig träff, det vågar jag påstå.

Avslutningsvis höll Bengt Hällkvist på söndagsförmiddagen ett uppskattat föredrag om Napoleons bravader i Mellersta Östern (Egyptenfälttåget, som inkluderade Palestina).

TJUGO ÅR!

För tjugio år sedan tog FN-bataljon 72 M slutlig form i rollerna och förberedelserna hade dessförinnan pågått ett bra tag. Många var vi, som undrade vad vi hade gett oss in på. Tiden gick så rasande fort. Huvuddelen av bataljonens personal har, sedan vi muckade, gjort ett lika långt liv till! För många var det den enda bataljonen, för andra var det en bataljon bland många andra. Hur som helst var det för mig en tid, som jag aldrig skulle vilja vara förutan! Till skillnad från bataljoner i Kongo och Bosnien var vi inte i strid men -- oavsett detta -- fungerade vi bra i en för oss ovanlig miljö och sammanhållningen och kamratskapen glömmes vi aldrig -- eller hur? Och visst kände vi att vi bidrog till den fred, som vi fick uppleva därnere!

MÖ-RESAN

Nu håller vi på med att undersöka en resa tillbaka hösten 99. Klart är att den fred, som vi gjorde möjlig, inte har blivit vad vi hoppades på. Terrorn har inte släppt sitt grepp vare sig i Israel eller Egypten (jfr Politik i Mellanöstern; red anm). Det märks på att inga svenska reseföretag har några "långliga" i Kairo eller Tel Aviv och Jerusalem. Det som finns är Israel runt samt bad i Eilat och i Egypten är det i Kadant -- man har basen i Hurghada (hadort) och gör därifrån korta besök i Kairo som tilläggssesor. Man kan också kryssa på Nilen. Det här begränsar möjligheterna för oss, som vill besöka vår gamla zon. Att arrangera resa själva genom att köpa stolar i reguljärflyg är kostsamt. Hur som helst måste vi bestämma oss och vi hade styrelsesammanträde 12 november. Resultatet framgår av särskilt utskick till Advent 98.

Vi vill med erfarenhet från tidigare ha svar på en konkret inbjudan och frågar inte om olika alternativ. I stället vill vi då ha klara besked om vilka som avser åka med och hur många.

EFTERLYSNING 1

Kamrater! Hör av Er om vad vi skall göra för att få större anslutning till våra kamratträffar! Är det för dyrt, är det för långt att åka, får Ni inte med Er Ert kamratgäng, försvinner minnena i tjärran? Är sammanhållningen och kamratskapet inte längre kvar? Vi kan ju inte tvinga människor att vara tillsammans!

Björn Lundholm -- 002

EFTERLYSNING 2

Det känns viktigt att Ni håller kontakt med oss i styrelsen likaväl som med Ert kamratgäng. Varva gärna de kompisar, som inte är medlemmar. Vi önskar också slöd på olika sätt till Sandpappret. Skicka gärna små eller stora artiklar om saker, som Ni upplevde därnere i eller utanför tjänsten. Tro inte att inget finns att berätta. Även den till synes mest ointressanta berättelsen om t.ex. rutintjänsten på en position är faktiskt intressant och för många -- inte minst för oss som häckade i Baluza -- en viktig information om verkligheten. Dessutom tror jag att olika positioner, var och en, utformade olika sätt att uppleva vardagen inkl att sköta jobbet. Hur gjorde Ni? Berätta, vi vill också veta hur Ni ibland lurade oss i Camp Tre Kronor. Dessutom tror jag att det finns kamrater ur bataljonscompnen, som kan berätta för ökenråvarna ute på skyttekompanierna.

Ökenkämpar på nya näringskommanderingar (forts.)

Man kan aldrig upphöra att förvånas. Nu har på nytt en av våra ökenveteraner tilldelats en aktiv roll i internationellt fredarbete. En annan har medverkat i redovisning för FN. Fortfarande duger vi -- åtminstone
Redaktören

Dåvarande Kompch sif 3, skkomp Sv FN-bat 72 M, nuvarande överstelöjtnanten Jörgen Sethsson har utnämnts såsom chef från 15/8 för FN-insatsen i norra Irak, UNSGI (United Nations Security Guard in Iraq). Under sin tjänstgöring i aktuell mission erhåller Sethsson överstes grad. Uppgiften är övervakning av kurdflyktingarnas säkerhet gentemot Saddam Hussein.

Krister Lindholm -- 953 (HQ)

Undertecknad har representerat Kamratföreningen Bataljonen (FN-; red anm.) i möte hos den internationella organisation, som Bataljonen tillhör, nämligen S.P.I.A. (Soldiers of Peace International Association). Vi var två svenska representanter i Lyon 13-14 september-88, varav första dagen i nyssnämnda franska stad och den andra hos FNI Genève, i Schweiz, där vi fick medverka i en paneldebatt tillsammans med de båda Under Secretary General, Mr Vladimir Petrovsky och Mr Ismat Kittan, samt därtill Director Madame Therèse Gaustaut. Det förefaller som om FN har börjat intressera sig för f.d. FN-soldater och vad de har att förtälja.

Walter Meijer -- 017

=====

Nytt från SWEDINT SWEDISH ARMED FORCES INTERNATIONAL COMMAND

FN = aktuellt

**GENOM TILLMÖTESGÄENDE FRÅN SWEDINT OCH INFORMATIONSURVAL SAMT
SÄRSKILD RESEARCH AV FÖRFATTAREN HAR NEDANSTÅENDE REDOVISNING ÖVER
FÖRSVARSMAKTENS LÖPANDE OCH PRELIMINÄRT FÖRESTÅENDE INTERNATIO-
NELLA ENGAGEMANG KUNNAT UPPRÄTTAS.**
REDAKTÖREN

SFOR --Stabilization Force, den FN-sanktionerade men NATO-ledda militära fredsbevarande styrkan i Bosnien-Hercegovina räknar numera c:a 30 000 man och är alltså organiserad på tre armédivisioner (en USA-, en brittisk- samt en franskledd). I den "amerikanska" divisionen ingår, som bekant, en nordisk-polsk brigad (NORDPOLBde) om totalt 2650 man, där Sver ge f.n. deltar med 600 man fördelade på brigadstab, brigadstabskompani, militärpolis kompani, svenska bataljonen SWEBn/BA11 (404 man) -- den senare under överste P-O Eriksson -- vart il vidare kommer ett antal logistikenheter (underhåll) m.m. i Ungern och Kroatien. SFOR-styrkans uppgift är att övervaka efterlevnaden av den militära delen av Dayton-avtalet samt, när läget så medger, stödja civilt återuppbyggnadsarbete. När SFOR-styrkans ursprungliga mandat gick ut i somras men förlängdes tilldelades verksamheten namnet "Operation Joint Forge". Efter att BA11 roterat in har, inför möjligheten av en NATO-insats i Kosovo, översyn och övning av campförsvar utförts inom bataljonen. I läsutöver har för alla eventualiteter muntliga stridsövningar genomförts med bataljonstab samt kompaniedningar med NORDPOLBde/SWEBn operationsorder såsom underlag (Jfr även Sandpappret nr1, årg 4). Vissa stabsmöten/fältövningar genomförs tillsammans med officersgrupper ur inhemaka konfliktparter.

UNMIBH / IPTF = United Nations Mission in Bosnia-Herzegovina / International Police Task Force. Gällande FN-mandat löper ut 21 juni 1999. Polisstyrkan står, som missionsbenämningen antyder, under FN:s direkta betäl och räknar i november en operativ uniformerad styrka på 1958 civilpolisier samt 3 militärer -- tillsammans från 38 länder -- som bemannar 64 polisstationer, utspridda på sju regioner. Högkvarter Sarajevo. Sveriges bidrag är från angiven tid 55 poliser. Uppgiften för poliserna består i att övervaka att parterna i Bosnien-Herzegovina efterlever de civila delarna av Dayton-överenskommelsen. Huvudinnehållet synes vara ett utbilda Federationens (muslimsk-kroatiska delen) 11 500 poliser och Republica Srpskas 8 500 poliser. Under gångna hösten utökades det svenska bidraget med 5 poliser avsedda att bekämpa narkotika-brottslighet. Sådan involvering förekommer bl. a. i illegal vapenhandel. UNMIBH har till i höstas inräknat två verksamhetsgrenar -- utöver ovannämnda IPTF även Civil Affairs (CA). Senare tillkom en ny funktion, Judicial System Assessment Program (JSAP), där svensken Kjell Björnberg är chef. Som högste chef för samtliga nämnda funktioner i missionen agerar Finlands före försvarsminister, Elisabeth Rhen.

Läget i missionsområdet har under stora delar av hösten varit spånt -- som efter septembervalen. Situationen blev ytterligt ansträngd när en speciell SFOR-styrka måste insättas i området för att arresterade den bosnien-sarbske generalen Kraljic misstänkt för grova krigsförbrytelser närmast under generalen Mladic efter Srebrenicas fall sommaren 1995.

OSCE PMG = Organization of Security and Cooperation in Europe (OSSE) Police Monitoring Group. Styrkan har ersatt förutvarande UNPSG och skall kontrollera den kroatiska polisen samt flyktingarnas rättigheter i Östslavonien, som tidigare behärskats av kroatiska serber -- efter i princip Jugoslaviska Federationen (Serbien och Montenegro). PMG poliser har fått en enhetlig uniform utan gradbeteckningar eller nationella emblemer. Den mångnationella polisstyrkan räknar 118 man, varav 8 svenska. Högkvarter Vukovar. OSCE verkar även i andra delar av Kroatien.

ECMM = European Community Monitor Mission. Organisationen har uppdraget att rapportera läget inom den militära, civila, ekonomiska samt politiska sektorn till EU. Territoriellt ansvarsområde utgörs i det här fallet Kroatien, Bosnien-Herzegovina, Jugoslaviska Federationen, Makedonien och Albanien. Högkvarter Sarajevo. Totala manskapstyrkan från 18 länder torde räkna över 300 monitorer, var till kommer beslutat understöd av c:a 2000 kontrollanter från OSCE -- därav c:a 80 svenskar -- för insats i det oroliga Kosovo, Kosovo Verification Mission (KVM). Svenskt ECMM-bidrag i november 11 monitorer. Framtida utvecklingen i Kosovo-regionen bedöms mycket osäker. Den kosovoalbanska UCK-guerillan omgrupperar till många av de platser, som federala jugoslaviska armén samt säkerhetspolisen hållit men nu lämnat.

UNMOP = United Nations Mission of Observers in Prevlaka. FN-övervakning av demilitariserad zon mellan Kroatien och Montenegro (Jugoslaviska Federationen) på Prevlaka-halvön. Högkvarter Dubrovnik. Operativ styrka 28 militärobservatörer, varav 1 svensk. Lokala situationen har försämrats på grund av den allmänna lägesförändringen i Ex-Jugoslavien.

MAPE = Multinational Advisory Police Element. Organisationsansvarigt är WEU och mandatet innebär stöd på lokala planet till Albanien polis. Högkvarter Tirana. Operativ styrka utgörs i nuläget 85 civilpolisier (av 105 tillåtna) samt 2 sjukvårdare. Svenskt bidrag är 2 poliser på plats, var till kommer 1 i WEU planeringsorgan i Bryssel. Läget i landet har för tillfället stabiliserats men kan komma att allvarigt förändras om urladdning sker i Kosovo.

UNPREDEP = United Nations Preventive Deployment Force. FN-kommanderad styrka för övervakning av gränserna mellan Makedonien och dess grannar Jugoslaviska Federationen (Serbien och Montenegro) med dess överhettade, albanskbefolkade provins Kosovo samt republiken Albanien. Med anledning av Kosovo-krisen beslutade FN:s säkerhetsråd en utökning av missionens totala truppstyrka till c:a 1050 man huvudsakligen från Norden och USA jämte 35 militärobservatörer och 26 civilpolisier från sammanlagt 27 länder. Sveriges bidrag utökades i samma veva från pluton till skyttekompani om 112 man samt bataljonsledning och tross på 84 man, var till kommer 1 militärobservatör i gränsområdet samt 1 samverkansofficer i Belgrad.

På grund av det allvarliga läget i anslutning till Kosovo har UNPREDEP HQ i Skopje beordrat planöversyn och utökad övningsverksamhet. Därtill har NATO erhållit medgivande att gruppera 1500 man jämte erforderligt antal transporthelikoptrar (Joint Guarantee/Extraction Force) i Makedonien för skyddad snabb-evakuering av de 2000 ovannämnda OSCE-kontrollanterna i Kosovo om urladdning skulle ske.

UNOMIG = United Nations Observer Mission in Georgia. Missionen avser observation och rapportering av överträdelser gentemot vapenvilan mellan Georgien samt utbrytarstaten därtill, Abkhasien. Högkvarter Sukhumi. Operativ styrka c:a 100 militärobservatörer, varav 5 svenska. I landet finns också en rysk s.k. fredsstyrka. Denna har av georgiska myndigheter anklagats för att ha varit partisk till abkhasisk fördel i samband med en del incidenter. Sovjetunionens utrikesminister före unionens sönderfall -- Sjervardnadze, numera Georgiens president -- har flera gånger utsatts för attentat. Det i huvudsak kristet ortodoxa Georgien har ett betydelsefullt och utsatt läge mellan muslimska Turkiet samt utbrytarstaten från Ryssland, Tjejenien. Sistnämnda stat är muslimsk med viss etnisk knytning till Turkiet. Fortsatta oroligheter kan heller ej uteslutas i

MINURSO = United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara. Mandatet innebär övervakning av vapenvilan mellan Marockos regering och västsahariska oavhängighetsrörelsen POLISARIO. Operativ styrka är numera 177 man militär FN-trupp, 203 militärobservatörer jämte 81 civilpoliser. Högkvarter Laayoune, Sveriges bidrag var på senhösten 98 10 polisobservatörer. 20 oktober lämnade bl.a. ett svenskt minröjningskompani om 73 man landet med svenskt flyg (Tp-84 Hercules) samt svenska marinen fartyg HMS Sleipner.

UNIKOM = United Nations Iraq-Kuwait Observer Mission. Uppgiften avser övervakning av den demilitariserade zonen (DMZ) mellan Kuwait och Irak. I zonen ligger hamnstaden Umm Qasr, dit fartyg anländer kontinuerligt med av FN tillfärs livsmedel till Irak inom ramen för "Oil for Food". Operativ styrka en bataljon m.m. från Bangladesh, ett ingenjörskompani från Argentina samt ett östtyskiskt underhållskompani -- sammanlagt en total truppestyrka på drygt 900 man jämte c:a 200 militärobservatörer. Högkvarter Umm Qasr. Sverige deltar med 5 militärobservatörer, varav 1 tjänstgör vid UNIKOM samverkansnhet i Bagdad.

Läget för missionen växlar bl.a. beroende på ofta förekommande incidenter med storpolitiska följder, som emellanåt inträffar, när FN:s kontrollkommission mot Iraks förmodade forskning och/eller produktion av massförstörelsevapen av Saddam Hussein hindras i sina åtgärder. Amerikansk-brittiskt anfall inleddes 98-12-16.

BTT = Baltat Training Team. Operativ styrka f.n. 25-talet militära instruktörer från i första hand de nordiska länderna, Storbritannien och Nederländerna -- i vissa fall även USA samt Tyskland. Sveriges bidrag för nämnda FN-utbildning i de baltiska hemländerna utgörs av 6 instruktörer jämte läkare. Til. detta kommer ytterligare instruktörer och lärare (skolor), när utbildning sker exempelvis i Sverige. Varje baltiskt land låter utbilda ett FN-skyttekompani m.m. I Estland sker ifrågakörande utbildning vid den forna sovjetiska marinbasen Paldiski några mil väster Tallin. I Lettland sker FN-utbildningen inklusive samträning av gemensam bataljonsstab och trosseljänst i en annan f.d. sovjetrysk militärbas vid namn Adazi strax nordost om Riga samt utbildas slutligen Litauens FN-skyttekomp också i en gammal rysk bas vid namn Rukla en bit nordväst om litauiska Kaunas. FN-träningscentrum Adazi. Utöver ovanstående utbildning bidrager Sverige numera i ganska stor utsträckning med såväl beväpning som utbildning av baltiska stridskrafter över huvud taget, vilket givetvis också kommer FN-träningen tillgodo och vice versa.

NP 99 = Nordic Peace 1998. Civil-militär samövning (CIMIC) under svensk övningsledning (konvikt på SWEDINT) med stort internationellt deltagande på Gotland i slutet av september. (Se vidare FN-special detta nummer). (Forts. nästa sida)

HENNING ROBERTSON

ADVOKAT

ADVOKATFIRMAN HENNING ROBERTSON

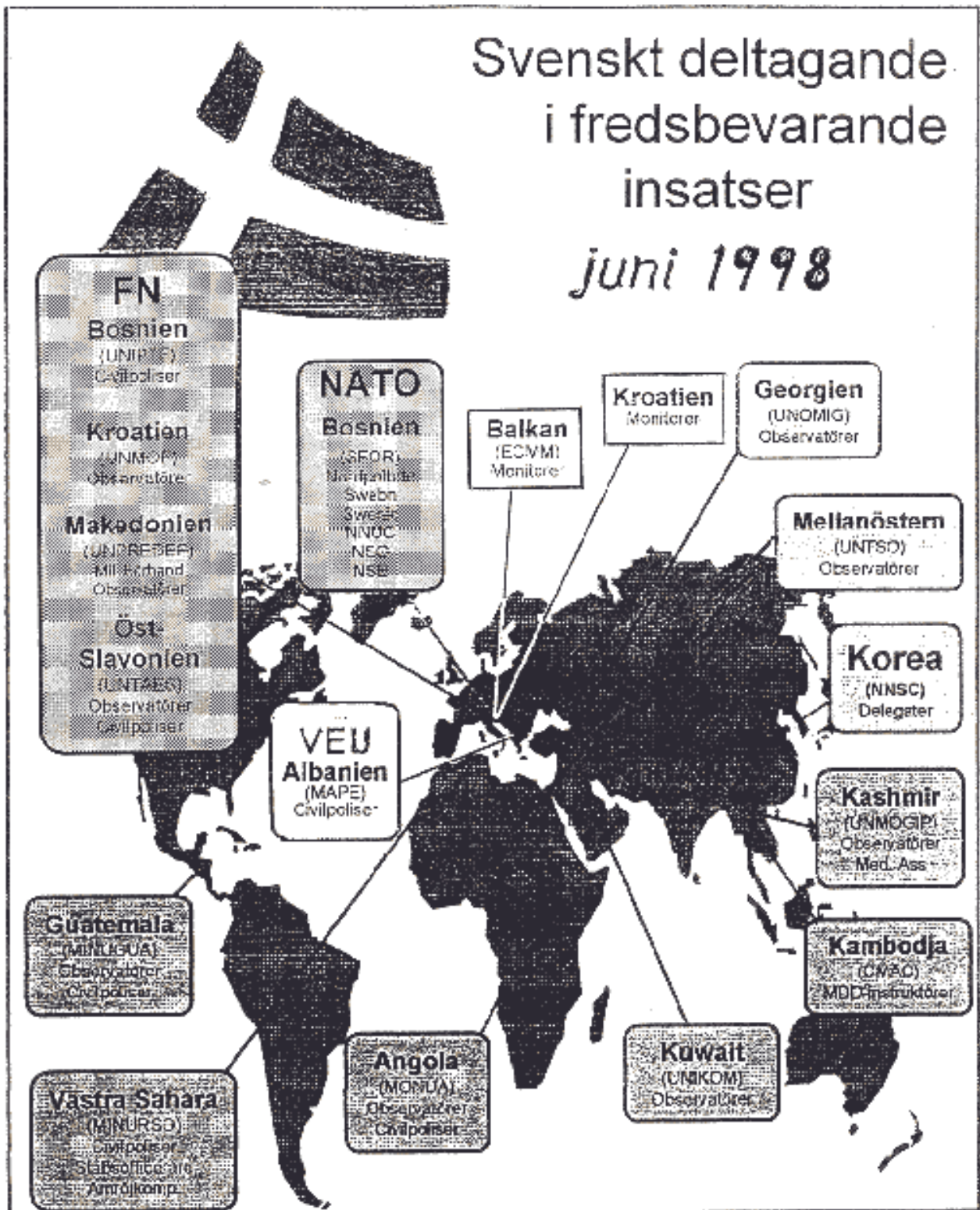
POSTADDRESS: BOX 1322, 751 43 UPPSALA

BESÖKSADRESS. KUNGSGATAN 57 B, 1 TR

TELEFON: 018-10 25 60. FAX: 018-10 13 12. BOSTAD: 018-14 85 89

Svenskt deltagande i fredsbevarande insatser

juni 1998

Osignerad översiktskarta (sommaren 98) från SWEDINT

- 19 oktober** -- en självmordsbombare ur Hamas spränger ihjäl sig själv samt 22 andra personer vid ett attentat i en buss i Tel Aviv.
- 11 november** -- en palestiniere dödar sig själv jämte tre israeler i Gaza medelst en sprängladdning. Islamiska Jihad påtar sig dådet.
- 25 december** -- en ung palestiniere dödas i en busskö i Jerusalem, då en sprängladdning, som han bär på sig, exploderar i förtid. Inga uppgifter om andra förluster.

Trots den skrämmande tidtabellen ovan var det samtidigt möjligt att fortsätta fredsarbetet och den 4 maj kunde PLO-ledaren Yassir Arafat samt Israels premiärminister Yitzhak Rabin i Kairo underteckna Gaza-Jerikoavtalet under överinseende av Egyptens president Hosni Mubarak, USA:s utrikesminister Warren Christopher och ryske utrikesministern Andrej Kozyrev. Avtalet var en framgång i första hand för PLO eftersom Israel för första gången samtyckte till delträff från ockuperat område.

Avtalspunkterna angav: 1.) Begränsat självstyre under fem år till palestinerna på Gaza-romsan samt i Jeriko. Kan senare permanentas. Den israeliska s.k. civiladministrationen upphör och områdena styrs av ett palestinskt råd utsatt av (dåvarande) PLO-ledningen i Tunis. 2.) De israeliska ockupationsstyrkorna ersätts av palestinska poliser utom i samt runt de israeliska bosättningarna i området, som Israel fortsätter att ha ansvaret för. 3.) Israel kontrollerar säkerhetsnässigt gränsövergångarna från Jordanien samt till och från Egypten. Palestinierna kontrollerar polisiärt en del av gränsövergången från Jordanien mer oj till och från Egypten. Palestinierna får hissa den palestinska flaggan. 4.) Samtal skall föras om palestinier, vilka flydde från Jeriko och Gaza under sexdagarskriget 1967. I storleksordningen 200 000 flyktingar kan ohjudas återvända. 5.) Övertagningar om Jerusalems framtida status uppskjuts till vidare. Både israelerna och palestinerna anser sig ha rätt till staden.

Ytterligare en viktig milstolpe i fredsarbetet uppnåddes under året och efter 46 års krigstillstånd, när Jordaniens kung Hussein samt Israels premiärminister Rabin i Washington -- med USA:s president Clinton såsom officiell fredsmäklare -- 25 juli kunde underteckna en principdeklaration, vilken senare avsågs följas av ett fullständigt fredsavtal. 8 augusti öppnas gränsen mellan Jordanien och Israel, såsom vid Aqaba, vilken varit stängd sedan 1948.

Däremot inträffade ett politiskt bakslag i närområdet, då den turkcypriska regeringen på norra Cypern den 29 augusti avvisade ett FN-förslag om att göra landet till en federation. Banden mellan norra Cypern samt Turkiet befästes därmed.

Strids- och terroraktiviteter fortsatte i Mellanöstern också in på det nya året -- mot fredsunderkastelse -- från hårdföra arabiska samt kurdiska grupper, vilka senare också i viss mån blev inblandade i Palestina konflikten.

- 1995**
- 2 januari** -- muslimska terrorister dödar 8 poliser i fyra olika attentat i Egypten.
- 22 januari** -- två representanter ur Islamiska Jihad spränger sig själva samt 21 israeler, nästan samtliga soldater, till döds och skadar över 60 personer i centrala Israel (Netanya).
- 21 mars** -- Turkiets jakt på kurdiska rebeller in i Irak fortsätter mot förnyade attacker mot PKK-baser där. EU kritiserar turkarna för gränsöverskridandet och hotar med att neka till den planerade fullunionen med Turkiet. PKK samt turkiska armén har i tio år utkämpat ett blodigt inbördeskrig i sydöstra Turkiet.
- 2 april** -- ett stort antal palestinier, sannolikt 8 st -- däribland höga Hamas-ledare -- mister livet vid en mystisk sprängexplosion i Gaza. Hamas beskyller Israel för dådet.
- 9 april** -- sju israeler omkommer och 47 skadas i två bussattentat, där Hamas och Islamiska Jihad tar på sig ansvaret.
- 25 april** -- Turkiet drar tillbaka 20 000 soldater från det område i norra Irak, som man invaderade en dryg månad tidigare. I nämnda operation anges c:a 500 PKK-kämpar ha stupat.
- 26 juni** -- sju okända män, sannolikt ur Islamiska Jihad, öppnar eld mot Egyptens president, Hosni Mubarak, när han färdas i sin skottsäkra Mercedes genom Etiopiens huvudstad -- Addis Abeba -- under statsbesök. Mubarak klarar sig oskadd.
- 8 juli** -- förnyad turkinvasion i norra Irak på jakt efter kurdguerrilla. Tusentals irakiska kurer flyr söderut. Turkoperationen sannolikt i samförstånd med Irakpresidenten Saddam Hussein.
- 24 juli** -- palestinsk självmordsbombare spränger ihjäl sex människor i morgonrusningen på en buss i Ramat Gan utanför Tel Aviv.
- 29 juli** -- de egyptiska myndigheterna häktar i en stor aktion över 200 islamiska aktivister -- enligt uppgift tillhörande Muslimiska Brödraskapet. Regeringens uppräppning av den långvariga konflikten med nämnda organisation väntas öka våldskampen i Egypten.
- 10 augusti** -- kung Hussein av Jordanien beviljar asyl åt bröderna Hussein Kamel Hassan, centralgestalten i Iraks robotprogram samt Saddam Kamel, chefen för det irakiska presidentgardet -- båda glitta med Saddams Husseins döttrar. Bägge avröpparna medför sina familjer i flykten och förklarar sig vilja medverka till att irakiska presidenten störtas.

21 augusti -- palestinskt attentat mot buss i Jerusalem resulterar i fem döda. Hamas tar på sig skulden.

22 augusti -- FN:s kommissionär för fraks nedrustning, svensken Folif Ekéus, träffar den irakiske avhopparen tillika f.d. chefen för Iraks robotprogram, generalöjtnanten Hussein Kamel Hassan, som bl.a. avslöjar att Irak bara var tre månader från att genomföra en kärnvapenprovsprängning, då Kuwaitkriget utbröt.

30 september -- bortåt 600 palestinier i en första omgång tvingas av Khadaffi lämna Libyen ut i ett ingenmansland mellan Egypten och Libyen. Den libyske presidenten ville genom utvisningarna "avslöja det misslyckade fredsavtalet mellan PLO samt Israel". (Se vidare nedan)

1 november -- två israeliska Mossadagenter på motorcykel döds skjuter med ljuddämparförsett eldhandvapen Islamiska Djihad's ledare, läkaren Fathi Shikaki, på en badort utanför Vattetta på Malta. Shikaki var efter möte i Libyen -- med Moammar Khadaffi för att stoppa utvisningarna -- på väg till Damaskus.

4 november -- Israels premiärminister, före generalen Yitzhak Rabin, skjuts till döds när han är på väg till sin bil sedan han talat inför 100 000 människor på ett fredsmöte i Tel Aviv. Gärningsmannen, den 25-åriga ultranationalisten och juridikstuderanden Yigal Amir, förceerar säkerhetsvakternas spärr samt avlossar tre skott mot Rabin innan han grips.

Anledning till terrorism ökade -- enligt arabisk uppfattning -- när Israels regering 25 januari gav tillstånd till fortsatt utbyggnad av judiska bosättningar på den ockuperade Västbanken och därmed även satte fredsprocessen i dalring. USA beslutade 30 april frysa all handel med Iran eftersom detta ansågs stödja internationell terrorism, försökte skaffa kärnvapen samt störde fredsprocessen i Mellanöstern. Fredsprocessen försvårades ytterligare genom att de israeliska truppernas tillbakadragande från överenskomna ockuperade områden länge försenades och det palestinska valet sköts upp. Mordet på den israeliske premiärministern Rabin i början av november ledde dock till att den judiska extremhögern blev marginaliserad och att kritiken mot högerpartiet Likud ökade med anledning av dess vecka hållning mot ytterligare partierna. Socialdemokraternas utrikesminister, Simon Peres, återkom som premiärminister. Nu tog de israeliska trupperdragningarna fart. Terrorn skulle emellertid fortsätta.

1996 **5 januari** -- Yahya Ayyash, även kallad "ingenjören" och misstänkt för att vara Hamas' bombtillverkare, dödas i Gaza när hans mobiltelefon exploderar.

25 februari -- 26 människoliv krävs vid två sprängattentat i Jerusalem och staden Ashkelon, strax norr om Gaza-området. Attackerna anses vara en hämnd för Ayyashs avrättning.

3 mars -- en palestinsk självmordssprängning på buss i Jerusalem kräver 19 personers liv. Oklart vilken organisation, som bär ansvaret.

4 mars -- en palestinsk självmordsbombare spränger sig själv samt 13 andra människor i luften vid bombattentat i ett köpcentrum i Tel Aviv.

25 september -- 15 israeliska soldater och 61 palestinier dödas i blodiga eldstrider sedan Israels premiärminister, Benjamin Netanyahu, öppnat omstridd utgrävningstunnel i Jerusalem. På palestinsk sida deltog även Arafatpoliserna under striderna.

Staten Palestina kunde alltmer skönjas genom att Yassir Arafat -- en av huvudfigurerna i fredsprocessen, formellt valdes till palestinernas president. Men ett nytt hinder mot en palestinsk statsbildning uppenbarades också under året. På våren aktuellt år var det parlamentsval i Israel och Likud partiets ledare Benjamin Netanyahu vann en knapp seger över socialdemokraternas ledare Simon Peres. Risken att fredsprocessen nu skulle stoppas var stor eftersom Likud i valkampanjen hade framhållit, att det vägrade erkänna en palestinsk stat. Den nya Likudregeringen levde följdriktigt genom att på olika sätt bromsa i fredsprocessen. Sålunda övergav man alternativt uppsköt tidigare ingångna avtal. Därvid tillät man även utbyggnad av fler judiska bosättningar på ockuperat område. Detta i sin tur ledde till ökad aktivitet bland upproriska palestinier och risken för en ny palestinsk Intifada förelåg, vilken skulle kunna äventyra fredsprocessen.

1997 **21 mars** -- tre israeler och en palestinsk angräparare dödas under ett bombattentat mot ett kafé i Jerusalem.

29 mars -- skjuts palestinske flyktingen och bombtillverkaren, Muhiadin Sharif, till döds men inte av israeler, som först antogs, utan i en intern uppgörelse av Hamas-aktivisten, Emad Aweidallah, enligt Jibril Rajoub -- chef för palestinernas säkerhetstjänst på Västbanken.

30 juli -- två palestinska självmordsbombare spränger sig själva samt 15 israeler i luften på en marknadsplats i Jerusalem. Därutöver skadas mer överlever 170 människor.

4 september -- tre palestinska självmordsbombare samt fem israeler mister livet

vid attentat i Jerusalem.

19 september -- nio tyska turister och deras egyptiske busschaufför dödas utanför Egyptiska museet av två egyptiska fundamentalister.

22 september -- två israeliska säkerhetsvakter vid Israels ambassad i Jordaniens huvudstad, Amman, skadas under skottväxling med attentatsmän i en bil. Jordaniens kung Hussein besöker efter attacken de båda israelerna på sjukhuset och fördömer samtidigt dådet. Tidigare okända organisationen Islamiska motståndet, i Jordanien, tar på sig ansvaret.

17 november -- 68 människor totalt -- i huvudsak turister från Europa och Japan -- skjuts ihjäl eller dödas med knivar, när sex egyptiska terrorister angriper ett antal turstussar, vilka på morgonen anländer till drottning Hatshepsuts tempel nära Konungarnas dal i Luxorområdet. Enligt uppgift dödas alla attentatsmännen under eldstrid med egyptiska poliser samt vaktmän. Utöver dödsförlusterna kan räknas cirka 20 skadade, varav många förs med ambulansflyg till Kairo. Den blodiga attacken anges vara det värsta våldsdådet i Egypten sedan egyptiska fundamentalister 1991 inledde en kampanj för att störta president Mubarak. Attentatsmännen uppges tillhöra organisationen Islamiska gruppen.

Palestinska Intifadans utkämpades mest av ungdomar med stenslungor. Senare har ibland Arafats poliser medverkat.

1998 **17 januari** -- enligt uppgift maskerade irakiska agenter tränger i Amman in i en välbärgad irakisk affärsmans villa och mördar brutalt sex personer under en middag. Massakern innefattar tortyr samt dussintals knivhugg i varje offer. Bland dessa var Iraks vice ambassadör, Hekmut Hejju, med maka i Jordanien men också den irakiske miljardären, Nemir Ochni. Den sistnämnde anses ha varit bulvan för skydd av Saddam Husseins tillgångar utomlands men nu kanske ekonomiskt försökt lura Bagdadregimen.

27 februari -- tre israeliska soldater dödas i södra Libanon genom beskjutning med granatkastareld från stridsställning, vilken bemannas av syrisk-iranskt stödd Hezbollahguerrilla. När de israeliska soldaterna begravs demonstrerar på flera ställen i Israel medlemmar ur Detyra mödrarnas organisation -- en rörelse, som ivrar för ett israeliskt tillbakadragande från Libanon.

19 april -- vid en väpnad konfrontation mellan palestinska herdor och judiska bosättare på en stenig åkermark utanför Hebron dödas enligt uppgift en palestinier och en jude samt skadas ytterligare en jude. Den dödade bosättaren, Dov Drihen, var en övertygad nationalist, vilken 1997 hade påbörjat utbyggnad av en otillåten bosättning tillsammans med några likasinnade.

29 juli -- avfyrar Iran en Shahab-3 robot, vilken noteras för en skottvidd på 1300 kilometer. Roboten bedöms ännu inte militärt operativ men förmodas bli användbar inom de närmaste åren och kan då försees med såväl konventionella laddningar som kärnstridsspetsar. Framför allt i sistnämnda fallet uppsår ett avgörande hot mot Turkiet och Israel, där sistnämnda lands kärnvapen innehav sannolikt ej längre avskräcker från eventuell iransk kärnvapeninsats.

7 augusti -- två överraskande bombattentat genomföra samtidigt mot USA:s ambassader i Nairobi, Kenya, och Dar es Salaam i Tanzania. Sammanlagt dödades 257 personer och över 5000 människor skadas utöver många hus samt bilar. Dåden bedöms genomförda av sympatisörer till Islamiska Jihad, vilka körde in bombförsedda fordon och där till kastade handgranater inne på ambassadområdena. Initiativtagare samt finansier av attentaten anges vara den saudiske mångmiljonären Osama bin Laden, vilken är efterlyst av USA för attacker mot World Trade Center i New York 1993 men också det amerikanska militärsläget Khobar Towers i Saudi Arabien 1996 m. fl. Följaktligen angriper USA med kryssningsrobotar -- några veckor efter ambassadattentaten, som repressalier -- det skyddade bergsläget i Afghanistan, där bin Laden har sin stabsplats samt en kemisk fabrik i sudanesiska huvudstaden Khartoum, vilken sägs producera komponenter till den mycket giftiga nervgasen VX för Iraks räkning. Påfallande svaga protester från övriga arabländer samt bristande intresse hos FN:s säkerhetsråd.

25 augusti -- 20-talet israeler skadas och en lastbil samt flera hus totalförstöras, när den syrisk-iranskt understödda Hezbollahguerrillan i södra Libanon sent på kvällen avlyrarna ca 40 raketer mot staden Kiryat Shmona med 14 000 invånare, i norra Israel. Attacken ågar rum endast några timmar efter det att en israelisk helikopter hade dödat en högt uppsatt officer ur den shiitiska armémilisen i Libanon. Den förnämnda rakettattacken anses vara den mest omfattande beskjutningen mot mål i norra Israel på två år.

19 oktober -- 66 israeler, varav ett stort antal soldater, skadas vid en palestinsk granattack mot en busstation i BeerSheva nere i israeliska Negevöknens öster om Gaza-området. Angriparen anges vara Hamas-medlem.

29 oktober -- palestinier med sprängmedelförsedd bil försöker ramma skolbuss med israeliska bosättningsbarn i Gaza-området. En israelisk soldat samt attentatman dödades vid explosionen.

6 november -- två palestinska attentatsmän sprängs i luften, då de kör in en sprängmedelförsedd personbil på Mahane Yehuda-marknaden i Jerusalem och kolliderar med ett marknadsstånd. 21 personer skadas. Islamiska Jihad anges ansvarigt.

De närmaste gångna åren har medfört många förändringar med anknytning till Israel, vilka även har stor betydelse för den säkerhetspolitiska situationen i hela Mellanöstern och där vidare ovanstående dagboksterrorism kan placeras in i sina rätta sammanhang -- oftast som försök att hejda fredsprocessen.

Vid detta årets inledning genomfördes -- inom ramen för det försvarspolitiska samarbete, som inleddes redan 1995 -- den första marina samövningen mellan turkiska och israeliska stridskrafter i form av en räddningsövning i östra Medelhavet. Jordanien deltog med observatörer. Ryssland, Grekland samt många arabländer kritiserade övningen och de muslimska ländernas medverkan. I sammanhanget kan nämnas att grekcyprioterna på Cypern har färdigställt en krigsflygbas utanför Paphos för grekiskt stridsflyg. Vidare avser man att bygga en grekcypriotisk marinbas mellan britternas Akrotiri samt Larnaca på sydkusten. Avsikten är att dessa anläggningar ska skyddas av rysktillverkade Sam 300-robotar med räckvidd in över turkiskt fastland. Utöver 30 000 man på norra Cypern har Turkiet även 180 stridsflygplan inom 5 minuters flygtid från ön. Israeleerna förmodas, som bekant, träna turkiska commandsoldater att förstöra robotanläggningen. Vid sidan härav må tilläggas att israeliska flottan 1998 skall tillföras 3 tyskbyggda ubåtar.

Turkiet tvingade i höstas Syrien att utvisa PKK-ledaren Öcalan från landet och den PKK-bas i nordöstra Syrien, varifrån han ledde PKK:s kamp i östra Turkiet. Öcalan begav sig då till Ryssland men där var han ej välkommen utan fortsatte ganska snart vidare till Italien, där han dock arresterades. Turkiet har ju sedan begärt honom utlämnad. Kurdkampen fortsätter emellertid, vilket medverkar till att Turkiet fortfarande är avogt inställt till Syrien. Där är Israel och Turkiet samspelta. (Se vidare Sandpappret nr 2, årg 4).

Hotet från Irak är en ständigt återkommande fråga för Israel genom det förmodade irakiska innehavet av såväl kemiska som biologiska massförstörelsevapen. Inte heller vet man om Saddarn Hussein på något sätt slutligen också ska kunna förvärva kärnladdningar. Lugnet vill ej liftna sig för israelerna eftersom Irak med jämna mellanrum lägger hinder i vägen för FN:s vapenkontrollkommision, UNSCOM. Detta utlöste 16 december en amerikansk-brittisk flygoffensiv "Operation Desert Fox" mot irakiska kemiska fabriker m.m. samt militära mål. Vad gäller fredsprocessen har Israel och FLO haft flera möten under året -- i en del fall med amerikansk medverkan. Trots flera terrorhändelser på senhösten såg det ändå ut som att fredssträvandet skulle nå framgångar. En palestinsk flygplats kunde ju invigas vid Gaza i president Clintons närvaro och palestinerna förklarade officiellt att Israel hade rätt att existera -- men sedan sprack det. Israel kan ej acceptera att en självständig palestinsk stat avses utropas 4 maj 1999 och vill därför nu inte fortsätta israeliska truppuddragningar från Västbanken. Frågan är då, om det blir någon speciell bilväg för palestinerna mellan Gaza och Hebron-området på Västbanken, som det var tänkt? Netanyahu är klamd mellan Knessets fredsörespråkare och de religiösa partierna, vilka han är beroende av för fortsatt regeringsinnehav -- men de är samtidigt motståndare till utökad truppuddragning. Det är därför en stor olycka att Bethlehem's tidigare borgmästare och Arafats turistminister, Elias Freij -- den kristne palestinern men uppskattad även av Israeleerna -- dog i våras.

15
Bengt Falkenström

FN-

SPECIAL

**NEDANSTÅENDE ARTIKEL ÄR MATERIAL UR FOLKRÄTTSARTIKLAR, SOM UNDER-
TECKNAD SKRIVIT I EN DEL DAGSTIDNINGAR UNDER DET SENASTE HALVÅRET I
SAMBAND MED EN GANSKA INTENSIV PRESSDEBATT OM VÄRLDSARV. PROBLE-
MATIKEN ÄR INTE ENKEL DÅ MAN MÅSTE HA EN VISS VANA OCH UTBILDNING ATT
HANDSKAS MED FOLKRÄTTSREGLER SAMT ERFORDERLIG MILITÄR MILJÖKUNSKAP
DVS TILLÄMPNINGSFÖRMÅGA I VITT SKILDA KONFLIKTSITUATIONER. REDAKTÖREN**

VÄRLDSARV FÖRSVÄRAR VÄPNADE FN-OPERATIONER

Sedan några år tillbaka har ett alltmer ökande intresse för världsarvsfrågor vuxit fram såväl i Sverige som utom-
lands. Världsarv kan utgöras av dels stora eller små naturobjekt dels flyttbara och fasta kulturföremål. Jag
kommer i denna artikel att resonera både med utgångspunkt från Kulturkonventionen om skydd för kultur-
föremål i händelse av krig fastställd i Haag år 1954, den s.k. Kulturkonventionen, samt Konventionen om
skydd för världens kultur- och naturarv från 1972, den s.k. Världsarvskonventionen. FN-organet UNESCO
(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) är målsman för bl. a. dessa konventioner.

KULTURKONVENTIONEN

I Kulturkonventionen upptas både rörlig och fast egendom av stor betydelse för ett folks andliga arv. Dit
räknas sålunda byggnadsverk av historisk eller religiös betydelse liksom samling av byggnader av historisk
alternativt arkeologisk betydelse, böcker och konstverk av särskilt värde, vetenskapliga samlingar, bibliotek
samt museer m.m. Krigförande parter i en konflikt -- vilka bilrätt konventionen -- förbinder sig att respektera
alla sådana kulturvården både inom eget och motpartens territorium. Undantag härifrån medges emellertid
då detta krävs av militär nödvändighet. Likaså bör nämnas att skyddsrum för förvaring av flyttbara kultur-
vården inte får angripas på villkor att de är på tillräckligt avstånd från militära mål och heller inte utnyttjas för
militär verksamhet.

Kulturkonventionen har stöd i flera stora allomfattande folkrättsdokument såsom IV Haagkonventionen av
1907, Genèvekonventionerna från 1949 samt deras Tilläggsprotokoll I och II daterade 1977. I början av
1970-talet var Sverige den stat bland världens länder, vilken hade ratificerat flest folkrättsdokument -- alla
utom tre -- varav två var just Kulturkonventionen 1954 samt Kulturprotokollet från samma år. Inte förrän i
mitten av 1960-talet såg sig Sverige tvungen att ratificera de båda sistnämnda dokumenten och detta -- enligt
uppgift -- därför att man redan de facto bilrätt sakinnehållet främst genom ratificeringen av förut angivna
Tilläggsprotokoll. På samma sätt omnämnes att Sveriges tidigare negativa attityd till Kulturkonventionen samt
dess protokoll bl.a. orsakades av ett "skyddade objekt" till dyra kostnader måste förberedas vid eventuell
"öreslående krigssituation för skyddsåtgärder i stil med sandsäcksbarrikader, demontering och/eller för-
flyttning till skyddsrum e.dyl. samt utmärkning med speciella blåvita skyltar angivna i Kulturkonventionen.

VÄRLDSARV OCH FÖRSVARSETIK

Sverige har nio stycken världsarv fr.o.m. december 1996, då vårt senaste, Karlskrona, blev antaget vid en
UNESCO-konferens i Japan. Två av de svenska världsarven synes vara kontroversiella. Till en början utgör
antagningen av "Flottanläggningen Karlskrona" såsom världsarv ett klart brott mot Kulturkonventionen, vars
huvuddrag jag har beskrivit ovan. Men även Konventionen om skydd för världens kultur- och

naturarv -- Världsarvskonventionen -- reser hinder. Denna FN-konvention har ratificerats av de flesta av världssamfundets medlemmar, däribland alla östersjöländerna. I förordet till denna 1972 års konvention publicerad av Svenska Unescorådet 1993 skriver rikskontrollarien bl.a.:

"Genom att många stater har anslutit sig till konventionen och därmed iklätt sig ett ansvar har bättre förutsättningar skapats för att ta vård om de utvalda kulturmännen och naturobjekten på Världsarvslistan. Men även dessa objekt utsätts för hot t.ex. naturkatastrofer. Gultkriget och krigshändelserna i f.d. Jugoslavien har likaså orsakat stora skador på bl.a. staden Dubrovnik som tillhör Världsarvslistan. Det är därför angeläget att vi i Sverige ger UNESCO aktivt stöd i arbetet med att skapa opinion för skyddet av världens kultur- och naturarv".

Dessa rader anger att Världsarvskonventionen ej enbart anger skydds krav för fredsförhållanden utan också krig. I Världsarvskonventionen avhandlar artiklarna 1 och 2 vilka objekttyper, som utgör världsarv och är därvid överensslämnande med Kulturkonventionen bortsett från att naturförsmål har tillkommit. Den viktigaste invändningen mot att Karlskrona har antagits kan läsas i Världsarvskonventionen artikel 6, moment 3:

"Varje stat som är part i denna konvention åtar sig att inte vidta några avsiktliga åtgärder som direkt eller indirekt kan skada det i artiklarna 1 och 2 avsedda kultur- och naturarvet som befinner sig på territorium tillhörande andra stater som är parter i denna konvention".

Inget av östersjöländerna -- exempelvis Ryssland, utanförstående EU och efter en framtida möjlig hotbilsförsämrning -- har därmed såsom part rätt att genomföra ett militärt angrepp mot världsarvet Karlskrona. Skall då därifrån, med nuvarande benämningar, svenska ytstridsförband eller upåtsdivisjoner kunna sändas ut på angrepp mot mål i Östersjöområdet och sedan återvända in för bunkring samt reparationer i Sveriges största marina basområde -- Karlskronaskärgård, tillika världsarv -- väl skyddat av starka kustartilleriförband? Tanken är orimlig! ÖB har ju på senare år ställt krav på hög officersetik. Här borde han visat gott föredöme, slagit näven i bordet och sagt nej till Karlskrona såsom världsarv. Det är ju helt oförenligt med hårda angivna konventionerna. Innebörden av kulturförsmål etc. såsom "skyddade objekt" är att de inte får utsättas för strids handlingar eller förstörelse men då får man inte själv utnyttja dessa föremål "sköldar" vid vare sig försvar eller angrepp. I fallet Karlskrona berörs nästan hela stadskärnan men också ett flertal äldre befästningar i skärgården och där mycket fortfarande används militärt och dessutom nästan överallt har moderna befästningar, förbandsgrupperingar samt mineringar m.m. alldeles intill. Världsarvstatus gäller för all framtid.

Ovanstående problematik är likartad från 1995 vad gäller världsarvet "Hansestaden Visby". Fram till en bit in på 1990-talet var jag i viss utsträckning initierad vad gäller försvarsplanläggningen av öfästningen Gotland. Där ingick Visby. Men i och med att staden förts upp på Världsarvslistan får numera -- i händelse av krig -- inga andra militära installationer/grupperingar finnas innanför murarna än sjukförbandsplatser. Men Visby hamn är en del av staden. Denna hamn bedöms rimligtvis fortfarande vara betydelsefull, kanske nödvändig för öfästningen Gotlands stridsuthållighet t.ex. vad gäller ammunitions-, bränsle- och livsmedelstransporter till garnisonen. Kommer Visby att anlöpas av svenska stridsfartyg för bunkring etc. -- eller? Finns av bl.a. dessa skäl hamnförsvaret otillåtet nära staden? Inte heller sjömineringar i nära anslutning till hamnen synes tillåtna.

Skyddsemlen för "skyddat objekt" enligt Kulturkonventionen fastställt i Haag 1954. Mörka ytor på skölden skall vara i blå färg.

Självfallet skall inte konkret försvarsplanläggning debatteras öppet i tidningar. Därför har jag bara framfört ytliga skisser. Egentligen är det ointressant hur försvarsplanläggningen är f.n. i angivna städer.

Världsarv är ju gällande allt framgent. Då får man inte omöjliggöra taktisk eller teknisk handlingsfrihet för framtida militära chefer. För mig synes det vara en gåta hur öfästningen Gotland vid behov ska kunna försvaras långsiktigt i framtiden utan Visbys resurser. Vem vet hur hotbilden ser ut om tio år? Visby hamn bedöms inte ens kunna användas för av. FN-sanktionerade fredsframtvingande operationer i t.ex. Baltikum om så skulle behövas. Stridskrafter oavsett slag får ju ej utnyttja eller ta skydd av "skyddade objekt". Då bör man också undvika att, som i "Nordic Peace 1998" i höstas, samöva militära förband med civila humanitära organ i tron att man kan göra likadant i krig, då er motståndare kan missförstå eller avsiktligt vantolka militära stridskrafter närmare intill eller i "skyddat objekt" som Visby.

Det är viktigt att Försvarsmaktens såväl taktiska som folkrättsliga företrädare verkligen sätter sig in i innebörden av världsarv och dess militära konsekvenser. Denna bedömning gäller även vid väpnad internationell insats såsom fredsframtvingande operationer på uppdrag av FN.

Stabsredaktörens spalt

+++++ KOCK I MALUNG MED EL NAGILA-FÖRFLUTET CHOCKADE STABS- REDAKTÖR PÅ BESÖK I DALOM

Fredagen den 7 augusti 1998. Var i Malung på specialuppdrag. Hade redan tidigare förberett ett besök för två representanter för den ryska spelarföreningen i ishockey hos Karin Elfström, exportchef på Jofa, marknadsledande tillverkare av i första hand ishockeyskydd, och hade nu skjutsat upp dem från Stockholm. Stora affärer på gång. Här skulle handlas ishockeyskydd till ryska ishockeyspelare i alla storlekar och åldrar. Efter förhandlingarna var det middag på värdshuset Lugnet, samma ställe där vi skulle övermatta inför påföljande dags återfärd till Stockholm. Efter middagen utlovades en Surprise, som skulle ta sin början klockan 23.00.

Lugnets värdshus, ett par gula träbyggnader vackert belägna vid Vasterdalälven, gör verkligen skäl för namnet – enda störande inslag i mitt nattkvarter var ett par envisa myggor och en fluga i kromosomformal, som jag dock lyckades ta livet av med hjälp av en hoprullad Expressen. (Aftonbladets hade förmodligen gått lika bra...) Tidigare utgjorde värdshuset, som drivs av Herri Melin och Siv Nilsson, hem för mindre bemedlade personer i kommunens regi. Möjligen var den korrekta benämningen något annat, men det är i alla fall vad det var.

Tillbaka till middagen. I denna förvisso natursköna men föga luxuösa miljö inte bara överträffade den med råge mina icke särskilt uppskrivade förväntningar – faktum är att den visade sig bli en av de mest fantastiska måltider jag nånsin serverats. Och jag har serverats många. Gravad lax med hovmästarsås till förrätt, plankstek till huvudrätt och hemlagad vaniljglass med hjortronsylt till dessert. Superbt va' ordet. Rakt igenom. Lagom till varmrätten gjorde kocken entré i matsalen. En välbyggd mansperson med klädsam kockkrondör, om man säger så. Stirrade mot vårt bord och sa till min stora förvåning: "Är det inte Kåbe Lidén som sitter därborta?" Inte Fingal Olsson utan klart och tydligt Kåbe Lidén. Och visst -- där satt jag ju. Tillsammans med två ryssar, en exportchef, en tillförordnad tolk, fyra plankstek, en spättafilé och ett par välsmakande flaskor rött. Det är bara att erkänna att jag inte kände igen honom. Tyckte mej måhända ha sett honom tidigare men hade rakt ingen aning om var och i vilket sammanhang.

Kocken visade sig heta Jan-Erik Lexell. Ecker kallad av polarna på 3:e kompaniet i El Nagila, där han ingick i kokgruppen under 72 M:s regi. Ecker kallad även i Malung, där han är född, uppväxt och borast. Något förflutet som kock hade han dock inte på 72 M-tiden, då han som de flesta andra i Malung jobbade inom skinnindustrin. Faktum är att det var ett par yrkeskockar i den sex man starka kokgruppen i El Nagila som inspirerade honom att byta jobb. Fast innan han återvände till Malung och en AMU-kurs i matlagarkonsten avverkade han också 74 M. Och några år senare även en Cypern-bataljon. (Forts. nästa sida)

Foto: Käbe Lidén
Kokkonstens mästare i det lördolda, Jan-Erik Loxell, 20 år och kanske lika många kilo eller 13 Nagilla.

Trots den efterföljande utlovade överraskningen, som blev en magnifik avslutning på en händelserik dag, var det oväntade mötet med en gammal FN-kompis på en plats som jag tidigare kört rakt igenom, det för mej mest oförglömliga minnet från denna resa. Världen är liten – det är så sant, som det är sagt.

P.S. Överraskningen visade sej vara en busstransport från torget i Malung rakt ut i storskogen och en levande fåbodvall, där det alligenom "mace in Malung"-skådespelet "Om natten" hade premiär för säsongen. En love story med en kolmilare samt ett skogsrå i huvudrollerna. En i dubbel bemärkelse sagolik historia med naturen själv som den mest fantastiska av scener. En föreställning så stark och så annerlunda att den blev ett minne för livet också för två ryska besökare utan några som helst kunskaper i det svenska språket. D.S.

Käbe Lidén -- 037

"AL-LIMERICK:ar"

Läser Du en - läser Du flera

Även i detta nummer återkommer vi med Österns form av limericken. Ryktet säger att sistnämnda versformen ursprungligen härrör från Irland. Al-Limerick synes dock av alla tecken att döma ha sitt ursprung i Mellanöstern. Vad tror läsaren? Redaktören

En lomhörd muslim ifrån El Qutari
har en gammal trumpet som han lutar i
Då striker hans grannar
och strax därpå stannar
en jeep bredvid hans tält med två snutar i.

Det finns en sergeant från Tel Gel
som tränar rekryter så väl
och får fram en så'n pli
att det liknar magi
Så han kallas under-befäl.

Om en halt pyramidvakt i Thenet
som hade ett sår i andra benet
medicinmannen sa hött:
Han var ju utan slätt
Hur farao skulle jag klara det?

Det bor en listig jude i Asker
som absolut ej gillar dansker
för om det blir vått
så skrattar han rått
och drar ner sin elastiska basker.

Bengt Hällkvist -- 050

TRE SAKER VILKA EJ KAN GÖRAS OSYNLIGA ENLIGT ETT ARABISKT TALESÄTT:
- KÄRLEKEN
- RÖK
- EN MAN RIDANDE PÅ EN KAMEL

Ezer Weizman, Israels president och tidigare flyggeneräl:
"Skulle det bli konflikt i Gulfregionen och Israel attackerar, blir det inte missiler från bara ett håll."

ÖKENVÄRLDEN..

UNDER DENNA VINJETT ÅTERKOMMER ÄVEN I DETTA NUMMER AV SANDPAPPRET EN BESKRIVNING AV ANTINGEN FAKTA ELLER FICTION OM ETT DJUR ALTERNATIVT EN VÄXT SOM FINNS/FUNNITS I SINAI ELLER EN STJÄRNBILD DÄROVANFÖR MED ARABISK ELLER ANTIK EGYPTISK ANKNYTNING.

"YALLAH-KRAFT"

Det var en alldeles vanlig morgon i Baluza.

På väg till morgonkaffet fick jag höra ett förfärligt ryande vid "sjukan". Först trodde jag att det var kommandanten (alias "Busiga Benke"), som antingen marsade stabschefen till en allmän upprykning av stabsmedlemmarnas beteenden eller med skarpa erinrade bataljonsassistenten, Lindman, om gällande klädselbestämmelser.

Även om mitt antagande var logiskt visade det sig att källan till oväsendet var chefen för våra "local workers", mister Khalil ("Number one"). Med stor inlevelse nekade han Allahs (eller någon annan potentats) vrede

över en "local", som försummat sina plikter att ansa och vattna buskarna utanför "sjukan". När "Number one" lugnat sig och återfått sitt normala fryntliga sinnestillstånd, frågade jag vad det var för buskar, som han menade om. Han svarade med ett arabiskt ord (som jag tyvärr inte minns) samt förklarade att buskarna var värdefulla och att man kunde bereda magmedicin av fröna. Det något knapphändiga svaret sporrade min nyfikenhet och jag började forska i vårt förmånliga bibliotek.

Foto: Okänd

Slutligen fann jag svaret i en av Vivi Täckholms böcker om Egyptens flora. Mr Khalils skyddslingar var ricinbuskar (RICINUS COMMUNIS). På engelska heter busken Castor-oil plant och på tyska Wunderbaum. Den tillhör familjen Euphorbiaceae, vars medlemmar kännetecknas av en besk, ofta frätande, mjölksaft. Gummilråd samt julstjärna räknas dit och i Sverige finns flera löv-arter (allagifliga).

Ricinbusken är en mycket gammal kulturväxt, som härstammar från tropiska Afrika. I mer än 6000 år har den odlats i Egypten, där man hittat dess frön i de gamla gravarna. Under gynnsamma förhållanden kan den bli ett litet träd. (Jag medförde några frön till Sverige och hade den som krukväxt inomhus).

(Forts. nästa sida)

Bladen är mörkgröna ofta med röda bladnervor och skaft – de ser ut som väldiga händer med upp till nio bladflikar. Bommarna är gulaktiga och sitter i klaser. Fruktkapslarna är runda, taggiga och grant röda. Fröna är stora, böntformade och marmorerade. Fröskalet innehåller ett farligt gift. Ur fröna kallpressas ricinolje varvid oljet stannar kvar i pressresterna.

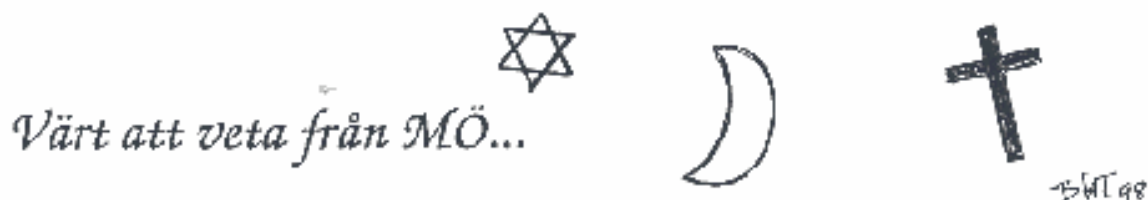
Egyptierna använde ricinoljan såsom lampolja. I modern tid har oljan använts som ett mycket effektivt smörjmedel bl.a. i racermotorer, där ricinoljan länge hade bättre smörjande egenskaper än mineralolja vid höga temperaturer och belastningar. Doften av metanol samt ricinolja låg tung över 1950-talets motortävlingar och vi som var i "knuttedåldern" pytsade gärna i lite ricinolja i våra motorcyklar för att göra dem racerlika – åtminstone vad beträffar lukten.

Ricinolja används också som råvara vid tvåltilverkning.

Det är emellertid såsom laxermedel för både människor och tamljör, som ricinolljan torde vara mest känd. Men jag tror inte att det var därför det fanns ricinbuskar utanför "sjukan" i Baluza. Doktorerna Bergwall och Niklasson hade säkert modernare laxermedel att ta till om det mot förmodan behövdes sådana. Magproblemen i Sinai var väl för de flesta av ett helt annat slag än förstoppning -- jag säger bara "YALLAH!"

Aly Svensson -- 003

.....

Under antiken talade man om "de sju underverken". De låg alla i endera den grekiska världen eller i vår region. Mellanöstern.

1.) Till de senare hör(de) Egyptens pyramider. De är äldst av underverken och de enda som står kvar. De är, som bekant, litet anfråta men hör ändå till världens mest besökta turistattraktioner. När de största pyramiderna -- för omkring 4500 år sedan -- var nybyggda åt faraonerna Cheops, Chephren och Mykarinos såg de annorlunda ut. Nutidens trappstegsyror var då släta samt täckta av vita snedhuggna kalkstensblock. De bröts loss under medeltiden och användes till Kairos muslimska moskéer. Man är ännu osäker på vilken teknik, som användes för att resa de enorma gravbyggnaderna. Den största är 146 meter hög och mäter vid basen c:a 230 meter.

2.) En annan plats för "underverk" var Babylons hängande trädgårdar i nuvarande Irak och upprättades av kung Nebudkonnassar II (604-562 f.Kr.). Man har funnit en drygt 2000 år gammal, detaljerad beskrivning med bl.a. stora stadsmurar och palats i väldiga trädgårdanläggningar i terrasser i olika höjd eller på valv, varvid ett bergliknande landskap efterliknades. Man har hittat spår av lyftanordningar för vatten. Del var Nebudkonnassar som togo Jerusalem år 586 f.Kr. och förde judarna till Den babyloniska fångenskapen.

S.) Det tredje "underverket" i vårt område var Fyrornet i Alexandria, vilket uppfördes i början av 200-talet f.Kr. på ön Pharos. Skyddad av vågbrytare lyste tornet i tre sektorer med utgångspunkt av en eldstad på c:a 140 meters höjd. I tornets inre fanns en vattencistern för vaktstyrkan, i centrum en hiss och utarpå i spiral höja vägen upp till toppen fanns en vågramp bred nog för två lastdjur att mötas. Mekaniska statyfigurer angav med armen solläget, med klockklang timmarnas gång samt genom trumpetstötter, när fiendliga skepp närmade sig. Anläggningen var möjlig att åstadkomma endast tack vare att den sengrekiska, hellenistiska världens ledande vetenskapsmän verkade i stadens universitet och bibliotek. Inbyggd i Kail Beyfortet finns alltså 34 meter av tornet – jordskalv har förstört resten.

Det är få statschefer, vilka förkroppsligar sitt land lika högt som Jordaniens kung, Hussein. Knappast någon statsledare har heller arbetat hårdare för fred. Hussein var först en pojkkung, bara 17 år, när han övertog makten i det lilla ökenriket efter facemns abdikation i augusti 1952. Nu vid 62 års ålder är han en erfaren makthavare efter många av regionens våldsamma krig, osäkra vapenvillor för att inte tala om rader av mordförsök mot honom liksom att han även tvingats slå ned upprorsförsök. De festa av rikets inbyggare har aldrig haft någon annan härskare och han är mycket populär.

1994 lyckades kung Hussein att driva sitt land, som andra arabnationer efter Egypten, till en fredsöverens-
 komst med Israel och har därtill varit en ovärderlig medlare i fredsprocessen mellan israeler och
 palestinier -- så viktig att han övertalades att lämna sjukbädden i USA för att hjälpa till att nå fram till en positiv
 Wye-överenskommelse, där såväl Netanjahu som Arafat förmåddes göra eftergifter till varandra. 21

Säkerhetspolitiskt har Jordanien närmat sig Israel i så motto att man med observatörer har deltagit i israelisk-turkiska militära samövningar. (Se även Nytt från SWEDINT i detta nummer)

Nu genomför Hussein sin andra och kanske farligaste överlevnadskamp mot cancer. I hemlandet regerar för tillfället den lojale men mindre omtyckte brodern, kronprins Hassan. Intriger om tronföljden är i full gång. Detta är av stor betydelse i ett land, som saknar utvecklad demokrati. Nu är frågan vem som ska regera efter Hussein och eventuellt Hassan? Hussein försöker nu lyfta fram sin son Hamzah, vilken tidigare stått längre ned på tronföljdsstegen, bl.a. genom avsikten att skicka honom på officersutbildning vid brittiska krigshögskolan Sandhurst från hösten 1999.

Under förra våren träffades Jordaniens kronprins Hassan och Israels premiärminister Netanyahu och överenskom att lägga Mossads misslyckade attentat tidigare i Jordanien, den s.k. Mashaal-affären, på hyllan. Då hade dessförinnan israeliska ministrarna, Sharon samt Sharansky, redan varit i Jordanien och överlagt med både kungen och kronprinsen liksom högre tjänstemän inklusive militärer. Till gemensamma projekt hör rekonstruktion av Allenby-bron samt analys av förutsättningarna för kanal- resp järnvägsbygge mellan Döda Havet och Röda Havet.

Jordbruksministrarna i Jordanien och Israel enades i juni i somras om att teckna bilateralt avtal inom deras ämbetsområde såsom veterinärkontroll, växtskydd samt handel med jordbruksprodukter. Världens största pastaproducent, Barilla, har etablerat ett samriskföretag tillsammans med israeliska Vulcan-institutet för att odla durumvete i öknen. Det jämna heta klimatet anses synnerligen lämpligt för sådan veteodling och bevattnin skall åstadkommas med avsaltat brunnsvatten. Ekonomiskt stöd lämnas av Peres-institutet för fred.

Även Australien vill knyta kontakter med Israel för att få till stånd samriskföretag samt investeringsmöjligheter. Över 50 representanter från australiska näringslivet besökte Israel förra våren. De var redan dessförinnan överraskade över hur nära till den amerikanska marknaden, som israelerna stod. Besökarna framhöll att Australien mycket väl kunde förmedla kontakter med Fjärran Östern, vad avser Israels högteknologiska industri. (Se vidare Sandpappret nr 1, årg 5).

Enligt en studie, publicerad i mitten av mars i Washington, förfogar Israel över 100 stridsklara atombomber, vilka omedelbart kan sättas in. Liksom Indien och Pakistan har Israel inte undertecknat provstoppsavtalet och heller inte medgivit att det disponerar kärnladdningar. Israel önskar total handlingsfrihet i frågan främst med tanke på den muslimska hotbilden med massförstörelsevapen av olika slag i främst Irak men också i Iran, var till även kommer innehav av den mycket farliga VX-gasen hos Syrien.

I samband med pågående amerikansk-brittiska luftoffensiven "Operation Desert Fox" har Israel intagit hög såväl luftförsvars- som gasberedskap mot bakgrund av Iraks insats av ett stort antal scudrobotar mot landet under Kuwaitkriget. Nämnade robotar kan bl.a. laddas med olika stridsgaser/nervgaser. Av samma skäl har även svenska resebyråer med omedelbar verkan avbrutit charterresorna i Israel och flugit hem folk från Eilat m.fl., då turisterna inte har tillgång till gasmasker under resevistelsen.

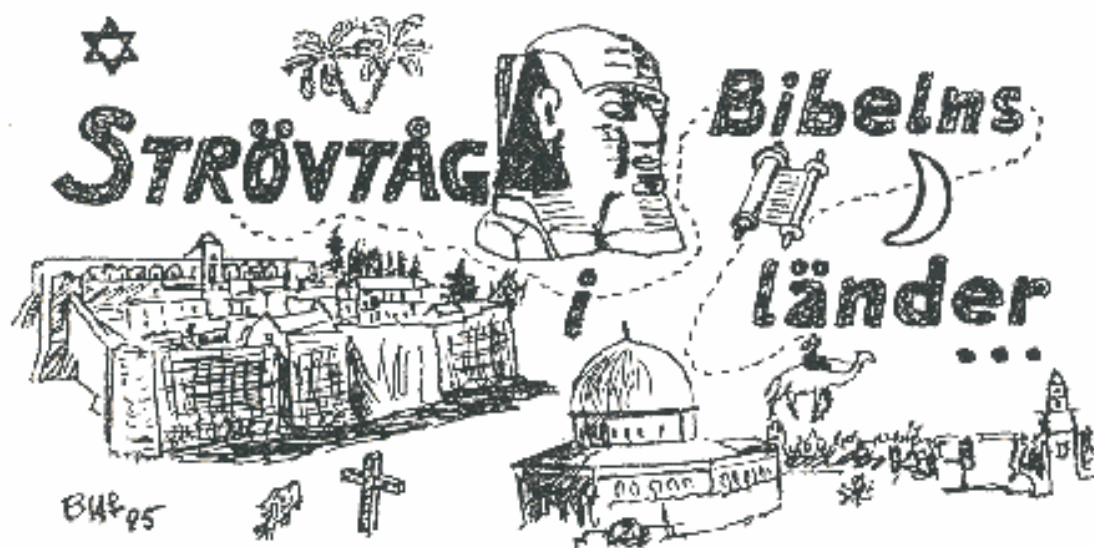
Kryssningsmissiler med 320 kilometers räckvidd är under utveckling hos israeliska Rafaelindustrin och avses bli klara år 2002. Missilerna ska kunna avskjutas från flygplan.

Premiärminister Sjeverdnadze tackade i somras den israeliske ambassadören för det humanitära bistånd, som Israel lämnade under oroligheterna i Georgien tidigare i år. Israel angavs vara enda utland, som hjälpt flyktingarna i Abkhasierregionen.

Israeliskt räddningsmanskap med hundar räddade minst 32 människor, vilka begravdes under den sprängda amerikanska ambassaden i Kenyas huvudstad Nairobi i augusti. Kenyanske presidenten Arap Moi samt USA:s president Clinton har därför tackat premiärminister Netanyahu för Israels storslagna och verkligt humanitära insats (Se även Nytt från SWEDINT i detta nummer).

Aldrig tidigare har en arab utsetts att bli juristledamot av Israels Högsta Domstol men så skedde emellertid i våras, då Abd el Rahman Baker Zuabi valdes in. Han sitter också i styrelsen för Abraham-londen, vilken verkar för judisk-arabisk samlevnad.

Enligt en OECD-rapport om utbildningen bland världens mest industrialiserade nationer har 35 procent av Israels befolkning i åldern 25-65 år mer än grundskola och 25 procent universitetsexamen, vilket placerar Israel på tredje plats på rankinglistan. Det är en anmärkningsvärd höjning från 11 procent 1983 men förklaras med den stora invandringen av högutbildade från det sönderfallna Sovjetunionen.

+++++
 ÄN EN GÅNG FÅR VI FÖLJA VÅR VANDRINGSMAN PÅ EN FÄRD I NU- OCH DÅTID PÅ
 SAMMA SÄTT SOM TIDIGARE. VI FÅR KOMMA TILL NYA PLATSER MEN KONFLIKT-
 ERNA ÄR HELA TIDEN LIKA -- NU SÅSOM FÖRR. SOM FÖRFATTAREN MENAR: ATT
 FOLK ALDRIG LÄR SIG! REDAKTÖREN

Vi har nu vandrat norrut efter Medelhavets strand. När vi passerat Cesarea och färdats ytterligare några mil ser vi den långsträckt bergskedjan Karmel.

När jag skriver dessa rader, nås jag via radion av budskapet, att en stor skogsbrand -- nära Haifa -- härjat en vacker planterad skog, 500 hektar, som för israelerna är mycket värdefull såsom "lunga".

Nåja, för att gå tillbaka i tiden. (1. Konungaboken 17 - 2. Konungaboken 2)

Det är dramatiska tider vid 850 f.Kr. i detta landområde. Kungen heter Ahab, gift med en tyrannisk kvinna, Isebel -- som är månggudecyrkare. En profet framträder -- Elia, eldsprofeten -- som uttalar en dom om torka på 3 1/2 år. Ahab, kungen, försöker på olika sätt ta död på profeten -- men misslyckas. En dag kallar Elia 650 avgudspräster till ervig på Karmel. Man skall offra tjurar utan att lända eld. Den vare gud tänds eld på offret är Gud. Detta gör Elias Gud -- och regnet kommer efter 3 1/2 år. (1. Konungaboken 18:20-40).

Kung Ahab får brådetörtat resa till sin huvudstad Samaria (nuvarande Sebaste). Jag rekommenderar läsning av de angivna kapitlen.

När man nu bestiger Karmel (kanske för nutidsmänniskan mest känd för Carmelvin) möter man en väldig stenstaty av Elia. Intill finns också karmeltermunkarnas klöster, väl värt ett besök. På Karmelbergets sluttning ligger HAIFA. Det är en ganska ny stad, som grundades i början av 1900-talet -- en magnifik hamnstad. Till denna plats kom invandrarna i slutet av 1800-talet och ända fram till våra dagar.

Här i Haifa finns båten EXODUS, som förde flyktingar från Kyrenia på Cypem till Israel. Läs gärna Leon Uris' bok EXODUS. Jag har alltid tyckt att Haifa ligger i "bakland" för staden ligger norr om Karmel. Det är alltid skugga -- tycker jag -- även mitt på da'n.

På Karmels bergssida ligger ett magnifikt tempel, BAHAIEMPLET. Det är omgivet av vackra persiska trädgårdar och där brukar ofta brudpar låta sig fotograferas. Bahaitemplet är bahaireligionens viktigaste helgedom. Man får gå in där -- utan skor och under total tystnad. Det är mycket vackert. Religionen grundades i Persien (Iran) 1844 av Mirza Ali Muhammed. Han avrättades 1850 i Iran och hans kvarlevor skall av hans vänner i hemlighet ha förts till Det Heliga landet samt placerats i Bahaitemplet. Hans efterträdare blev Baha - Ullah, som strukturerade upp teologin. Han ansåg att Mose, Jesus, Buddha samt Muhammed hade ett och samma budskap och samlade alla dessa läror i "en gryta" -- på så vis är bahai en "pyttipannareligion" (för att uttrycka sig värdefullt). Där kan var och en ta till sig den "smakbit", som passar. Bahaireligionen är en "fredsreligion".

Innan jag lämnar Karmelområdet vill jag nämna druserna, ett speciellt folk, vilket finns i dessa trakter. De flesta är israeliska medborgare och kan karaktäriseras såsom en sekt av Islam med drygt 20 000 medlemmar. (Det finns även ett stort antal druser i Syrien och Libanon; red. anm). Deras "skyddshelgon" är 23

Druserna är den enda icke-judiska folkgrupp i Israel, som får göra vapentjänst i israeliska försvaret. Det finns närmast en drusisk gränspolisbataljon i Golan.

underligaste upplevelser. När man kommer till dessa märkliga trakter känner man tusentals års historiska vingslag. Från dessa höjder skaffade kung Salomo cedarträd till Jerusalems tempel. Här har grymma strider stått mellan korsridare och muslimer – och nu hör man ibland krevader från artilleri och raketer i Libanon. Tidens händelser upprepar sig ständigt – och aldrig lär vi oss...

Nästa strövtåg tar oss in i Galliléen.

Ingvar Holmquist – 033

REDAKTIONELLT

Om Du som läsare vill skicka in synpunkter på förningsengolägenheter eller berätta något från i första hand Mellanöstern eller något annat med FN-anknytning (motsv), så är Du välkommen med en insändare om helst inte över 1 maskin/datorskriven sida jämte eventuell bild. Sådan måste vara tydlig, kurturskarp och ljus samt försedd med uppgift på upphovsmannen. Skriver Du för hand med stora bokstäver på varje rad så brukar drygt 3 fullskrivna sidor resultera i ungefär 1 textsida i Sandpappret. Skriv med rubrik: "Skrivet i sanden" till mig som tidningens redaktör under adress/faxnummer enligt sida 2. Insändare och artiklar från redaktionen måste postas senast måndagen 1999-03-22.

REDAKTÖREN

Vad bjuder Främre Orienten?

VÅR MÅNGKUNNIGE KÄLLARMÄSTARE, PER HALLGREN, VET OCKSÅ ATT BERÄTTA VAD HAN VRÄKTE I OSS -- NÅJA, BJÖD OSS, UNDER EN DRYG D.V.S. LÅNG VECKA FÖRE JUL. DET VAR VÄL DÅ ALLA AV OSS HADE RÖTERAT PÅ? REDAKTÖREN

Baluza Köket 19781215 och 781217

MATSEDEL

Fredag 15/12	Frukost:	Gröt, ägg, smör samt pålägg
	Lunch:	Kycklingsoppa
	Middag:	Korv Stroganov m ris sallad
Lördag 16/12	Frukost:	Gröt, smör, hårt bröd, pålägg, 'lingor' mjölk
	Lunch:	Löksoppa m tillbehör
	Middag:	Stekt kyckling, potatis, sås, gurka
Söndag 17/12	Frukost:	Gröt, hårt bröd, smör, pålägg, 'lingor' mjölk
	Lunch:	Stuvad vitkål, bacon, potatis
	Middag:	Slottstiek, potatis, sås, grönsaker
Måndag 18/12	Frukost:	Gröt, kaffe, the, choklad, smör, bröd, pålägg flingor, ägg samt mjölk
	Lunch:	Spanisomelett med sallad
	Middag:	Fläskkotlett m varma grönsaker
Tisdag 19/12	Frukost:	Se ovan
	Lunch:	Spagetti m köttfärsås
	Middag:	Stekt fisk m sås, sallad
Onsdag 20/12	Frukost:	Se ovan
	Lunch:	Janssons frestelse
	Middag:	Gulasch m ris
Torsdag 21/12	Frukost:	Se ovan
	Lunch:	Hamburgare m stekt potatis, sallad
	Middag:	Ärtsoppa m pannkakor
Freitag 22/12	Frukost:	Se ovan
	Lunch:	Torrfisksallad
	Middag:	Kalops m rödbetor
Lördag 23/12	Frukost:	Se ovan
	Lunch:	Soppa
	Middag:	Oxfilé m svampsås, potatis. Dessert

Per Hallgren -- 180

Uppenbarligen hade inte fastemånaden Ramadan inletts. Å andra sidan är det väl ingen, som har misstänkt mig för att försöka fasta -- eller? Jag utgår från att köket av oss sakkunniga inhämtade experters smakråd, när glögg och annan oundgängligen nödvändig juldicka skulle blandas ihop. Jag minns inte... Redaktören

SÅ KOM JULEN. HEJ TOMTEGUBBAR...

MED ANLEDNING AV
UTGIVNINGSTIDPUNKTEN BER HELA

REDAKTIONEN

ATT FÅ ÖNSKA ALLA LÄSARE

ETT GOTT NYTT ÅR

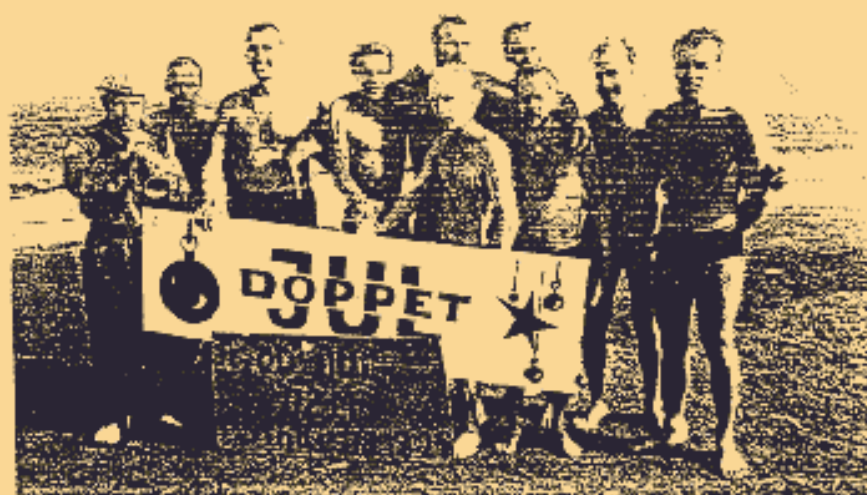

FOTO:STIEG FORSBERG

GENOM REDAKTÖREN EFTER
JULDOPPET